

IMPLEMENTACE NOVÉ LIPSKÉ CHARTY PROSTŘEDNICTVÍM VÍCEÚROVŇOVÉ SPRÁVY

Další kroky pro Městskou agendu pro EU

Přijato na neformálním zasedání ministrů pro městské záležitosti dne 30. listopadu 2020

POTŘEBA VÍCEÚROVŇOVÉ SPRÁVY MĚST V EVROPĚ PŘETRVÁVÁ

Nová lipská charta se souborem strategických zásad řádné správy měst poskytuje rámec pro koordinaci městské politiky v Evropě po roce 2020. Tento rámec znovu potvrzuje cíle a úspěchy Amsterdamského paktu, čímž propojuje pracovní metodu Městské agendy pro EU se strategickými zásadami Nové Lipské charty.

My, ministři odpovědní za městské záležitosti, zdůrazňujeme, že Městská agenda pro EU jakožto cenný prováděcí nástroj pro soudržnější politiky, které vycházejí vstříc městům, bude pokračovat a dále se rozvíjet tak, aby zvýšila svůj dopad a efektivnost.

1. KONSOLIDACE, REALIZACE A DALŠÍ ROZVOJ MĚSTSKÉ AGENDY PRO EU

My, ministři, zdůrazňujeme, že Městská agenda pro EU jednoznačně posílila víceúrovňovou správu v Evropě zahrnující mnoho zúčastněných stran a pozitivně ovlivnila spolupráci mezi místními a regionálními orgány, členskými státy, Evropskou komisí a dalšími institucemi EU, ale i dalšími aktéry v městské problematice. Klíčovým úspěchem Městské agendy pro EU je to, že místní a regionální samosprávy získaly příležitost diskutovat o prioritních tématech měst s evropskými institucemi, státními ministerstvy a dalšími partnery, a při tom společně nacházet možnosti, jak zlepšit doplňkovost a provázanost unijních politik ovlivňujících městské oblasti a jak posílit jejich městský rozměr. To je v souladu s klíčovou rolí měst při tvorbě politik na více úrovních.

Evropská komise provedla hodnocení prvních let provádění Městské agendy pro EU, z něhož vyplynulo mnoho pozitivních výsledků. Zároveň ale naznačilo potřebu určitých zlepšení, která by umožnila dosáhnout cílů této iniciativy na hlubší úrovni.

Zdůrazňujeme význam Městské agendy pro EU jako prostředku k podpoře provádění Nové agendy pro města (OSN) a k plnění městské dimenze cílů udržitelného rozvoje.

Souhlasíme s tím, že musíme do budoucna zajistit, aby měla Městská agenda pro EU větší dopad a byla efektivnější, a zároveň využít dosavadní výsledky tohoto procesu. K tomu budou nadále sloužit tři klíčové pilíře stanovené v Amsterdamském paktu – zlepšování právní úpravy, lepší financování a zajištění lepší znalosti (znalostní základna a výměna znalostí).

Hodnocení Městské agendy pro EU poukázalo na to, že důležitou otázkou, kterou je třeba řešit, jsou omezené zdroje. Proto je pro účinnější plnění Městské agendy pro EU zásadní dostatečné financování a efektivní implementační struktury založené na víceúrovňové správě.

Vítáme Evropskou městskou iniciativu v rámci politiky soudržnosti jako nástroj na podporu Městské agendy pro EU a mezivládní spolupráce v záležitostech měst, a na posílení integrovaných a participativních přístupů a jejich udržitelnosti, jakož i na podporu provázanosti mezi politikami EU, programy a iniciativami v oblasti udržitelného rozvoje měst. Posílení městského rozměru politiky soudržnosti musí vycházet ze zásad Nové lipské charty a mělo by přispívat k jejich naplňování, a ve vhodných případech podporovat koncepci funkčních oblastí. Tím bude podporován harmonický a vyvážený rozvoj Evropy při zohlednění konkrétní situace v členských státech a regionech.

Zároveň zdůrazňujeme, že všechny zúčastněné strany a vládní úrovně by měly aktivně prozkoumat všechny možnosti alokace zdrojů na Městskou agendu pro EU, v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality

2. UDRŽENÍ A POSÍLENÍ VÍCEÚROVŇOVÉ SPOLUPRÁCE ZA ÚČASTI MNOHA STRAN

Ukázalo se, že důležitými silnými stránkami a úspěchy Městské agendy pro EU jsou víceúrovňový přístup za účasti mnoha stran, ale i jedinečná příležitost zvláště pro místní a regionální samosprávy účastnit se dialogu mezi všemi relevantními úrovněmi. Totéž platí pro metodu tematického partnerství a flexibilní „experimentální“ povahu těchto partnerství. Na druhou stranu je třeba řešit nedostatek jasných a transparentních procesů, požadavků a konkrétních cílů, ale i nestejnou míru zapojení zúčastněných stran.

My, ministři, znovu potvrzujeme, že v rámci širšího souboru opatření zaměřených na zlepšení městského rozměru politik EU, stanovených Amsterdamským paktem, zůstávají hlavním prováděcím mechanismem Městské agendy pro EU víceúrovňová a mnohostranná tematická partnerství. Nicméně je třeba zvážit a dále prozkoumat i další formy spolupráce, jež jsou v souladu se zásadami víceúrovňové správy za účasti mnoha stran a přispějí k udržitelnému rozvoji měst.

Dohodli jsme se proto, že bude do budoucna potřeba vytvořit cílenější, vyváženější a transparentnější rámec, ve kterém bude možné flexibilnějším způsobem nastavit tematická partnerství z hlediska doby trvání, složení a výstupů. To znamená, že spolupráci mezi partnerstvími budou určovat konkrétní cíle. Dále je klíčové zapojení měst všech velikostí, aby se projevila rozmanitost evropských městských oblastí a různorodost jejich potřeb. Výběr partnerů bude probíhat na základě speciálních výzev k partnerství založených na předběžných hodnoceních, jejichž cílem je zajistit vhodnou úroveň tematických a procedurálních znalostí partnerů. Mají-li partnerství dosáhnout svých cílů a fungovat v rámci nízkoprahových administrativních postupů, bude zapotřebí odpovídajících zdrojů. Aby byl zajištěn vyšší dopad na konkrétní odvětví, měla by od začátku každého partnerství fungovat úzká spolupráce se zástupci příslušných generálních ředitelství Evropské komise a státních ministerstev.

Zdůrazňujeme, že je zcela zásadní stavět na hodnotných výsledcích práce, kterou od roku 2016 odvádí 14 tematických partnerství, a pokračovat v podpoře realizace opatření. Tematické seskupování opatření jednotlivých partnerství za účelem vytvoření synergií může totiž být potenciálně velmi silným nástrojem pro další rozvíjení tematické orientace Městské agendy pro EU. Ponaučení z pilotní fáze Městské agendy pro EU lze vyvodit také v oblasti postupů: je třeba podporovat intenzivnější přenos zkušeností směrem k příslušným zúčastněným stranám a hlubší spolupráci mezi partnerstvími.

Nová témata pro tematická partnerství nebo srovnatelné víceúrovňové nástroje by měla být v souladu s politickými prioritami a iniciativami EU a měla by těmto iniciativám, zejména pokud mají jasný městský rozměr, poskytovat informace a podněty. To platí zejména pro Zelenou dohodu pro Evropu, evropský pilíř sociálních práv, evropskou digitální strategii, plán obnovy pro Evropu, a to v souvislosti s globálními prioritami zdůrazněnými v Agendě 2030 pro udržitelný rozvoj a Nové agendě pro města.

3. DOSAHOVÁNÍ LEPŠÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY, LEPŠÍHO FINANCOVÁNÍ A SOUDRŽNOSTI POLITIK

My, ministři, jsme si vědomi, že partnerství v rámci Městské agendy pro EU poskytla užitečné podněty o nedostacích a problémech souvisejících s prováděním politik a právních předpisů EU. Zároveň bylo při hodnocení Městské agendy pro EU zjištěno relativně málo opatření zaměřených na pilíř zlepšování právní úpravy nebo lepší financování. Proto je třeba k těmto pilířům přistupovat cíleněji. Jejich budoucí naplňování musí být úzce spjato s ujednáními cykly tvorby politik a financování a se stávajícími institucemi a procesy.

Zdůrazňujeme, že k zajištění účinných a včasných opatření je klíčové neustále budovat odborné znalosti v oblasti práva a procesů a poskytovat je partnerstvím. Tyto znalosti jsou nezbytné pro navázání úzkých vazeb na Program zlepšování právní úpravy („Better Regulation Agenda), i na platformu Fit pro budoucnost („Fit for the Future“).

Proto doporučujeme, aby linie zlepšování právní úpravy Městské agendy pro EU byla propojena s ročním pracovním programem a ve vhodných případech zohledněna v rámci jednacího řádu platformy Fit pro budoucnost. Dále musí mít budoucí Městská agenda pro EU a její prováděcí mechanismy nepřetržitě přístup k právní podpoře a dalším službám, aby bylo možné tvořit legislativní opatření a doporučení, z nichž budou mít přímý prospěch města a regiony EU.

Zavazujeme se, že budeme opatření a doporučení vyplývající z Městské agendy pro EU náležitě zvažovat.

4. ZAJIŠTĚNÍ LEPŠÍCH ZNALOSTÍ A INTENZIVNĚJŠÍ KOMUNIKACE

Z hodnocení Městské agendy pro EU vyplynula potřeba zlepšit vnitřní komunikaci mezi klíčovými aktéry. Za účelem větší transparentnosti, odpovědnosti a lepšího toku informací, zejména o provádění opatření, by měl být posílen horizontální i vertikální dialog o městské politice.

My, ministři, zdůrazňujeme, že k oběma prvkům pilíře lepší znalosti, tj. znalostní základna a výměna znalostí, by se mělo přistupovat odlišně a cíleně. K tomu účelu by partnerství měla být schopna využít stávající podpůrné struktury a zapojit příslušné partnery. Znalostní základnou se takto zabývají zejména oddělení znalostní politiky v rámci generálních ředitelství Evropské komise, Společné výzkumné středisko Komise, Eurostat, Evropská pozorovací síť pro územní plánování (ESPON), iniciativa společného plánování Městská Evropa, program Horizont Evropa, Evropská znalostní síť o městech (EUKN) a další znalostní programy a sítě. Výměnu znalostí, jakož i budování kapacit a znalostí by měly podporovat programy a iniciativy politiky soudržnosti, zejména Evropská městská iniciativa a program URBACT. Velký potenciál obecně nabízejí různorodé výzkumné a inovační činnosti podporující spolupráci v oblasti vědy a politiky, a tudíž by měly být v budoucím procesu Městské agendy pro EU zohledněny. Pro šíření a využití znalostí může být navíc prospěšné zapojení zúčastněných stran ze třetích zemí a aktérů v rámci vytvořených mezivládními organizacemi za účelem mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje měst.

Uznáváme potřebu hlubšího strategického sladění mezi Územní agendou 2030, městským rozměrem politiky soudržnosti, vnitrostátními rámci městské politiky a Městskou agendou pro EU. Na místní a regionální úrovni by z výsledků Městské agendy pro EU měl mít prospěch širší okruh měst a zúčastněných stran.

Proto za klíčové prvky pro podporu příslušných aktivit v oblasti využívání, komunikace a šíření znalostí **považujeme** národní kontaktní místa. V tomto ohledu je třeba zaručit dodržování zásady subsidiarity a proporcionality a zabránit zdvojování struktur.

5. ŘÍZENÍ MĚSTSKÉ AGENDY PRO EU POMOCÍ ÚČINNÝCH STRUKTUR NA PODPORU ROZHODOVÁNÍ

My, ministři, potvrzujeme, že prostřednictvím Městské agendy pro EU bylo dosaženo významného pokroku v posilování městské dimenze a vytvoření společného rámce pro iniciativy městské politiky. Hodnocení Městské agendy pro EU jasně ukazuje, že její úspěchy souvisejí s posílením spolupráce mezi místními a regionálními samosprávami, členskými státy a Evropskou komisí a s úzkým partnerstvím s dalšími příslušnými evropskými institucemi a zúčastněnými stranami. Uvedené hodnocení však rovněž naznačuje, že Městské agendě pro EU chybí účinný řídicí mechanismus a že je třeba věnovat více pozornosti komunikaci se zúčastněnými stranami i provádění jednotlivých opatření.

Uznáváme, že má-li být v budoucnu provádění Městské agendy pro EU účinnější, budou hrát klíčovou roli při řešení těchto nedostatků členské státy.

V duchu Řížského prohlášení ministrů k Městské agendě pro EU uznáváme struktury mezivládní spolupráce v městských záležitostech jako vhodnou platformu, kde mohou všechny příslušné zúčastněné strany společně diskutovat a řídit Městskou agendu pro EU do budoucna.

Ústřední koordinační a rozhodovací orgán Městské agendy pro EU představuje tzv. DGUM - Generální ředitel pro záležitosti měst (Directors-General for Urban Matters), kterým poskytuje poradenství a podporu Skupina pro rozvoj měst (UDG) dle Amsterdamského paktu. DGUM a UDG budou i nadále využívat přípravnou činnost technické přípravné skupiny pro městskou agendu (UATPG).

Pro plnění Městské agendy pro EU v budoucnu budou partnerství potřebovat podporu v oblasti komunikace, odborných znalostí, řízení a administrativy, jakož i pokyny týkající se průřezových otázek a hlubší vzájemnou spolupráci. Členské státy a Evropská komise budou společně provádět hodnocení ex ante, připravovat příslušné výzvy k partnerství, sledovat pokrok a transparentním způsobem využívat zkušenosti a výsledků. Současně je potřeba podporovat mezivládní spolupráci v městských záležitostech v souladu s prioritami trojice předsednictví, a tím podporovat strategickou analýzu a syntézu, soudržnost a kontinuitu v rámci programů trojice i mezi nimi, a poskytovat podporu DGUM a UDG, což v důsledku posílí městskou politiku v členských státech.

Souhlasíme proto s tím, že takové úkoly může nejkoordinovaněji a nejúčinněji plnit specializovaný a stálý sekretariát pro městské záležitosti, a že budeme proto usilovat o ustavení odpovídající struktury v rámci Evropské městské iniciativy. Věříme, že to povede k celkově užší spolupráci a většímu účinku na úrovni měst v celé Evropě.

II ZÁVĚRY

My, ministři odpovědní za městské záležitosti, se zavazujeme realizovat zásady Nové lipské charty a pokračovat ve víceúrovňovém přístupu ke správě a partnerství v rámci Městské agendy pro EU. Vyzýváme všechny naše partnery, aby za tímto účelem s námi spolupracovali v rozsahu svých kompetencí a v rámci své odpovědnosti a kapacity. Zejména:

VYZÝVÁME Komisi, aby:

- a) i nadále hrála aktivní roli v dalším rozvoji a provádění Městské agendy pro EU v souladu se strategickými zásadami stanovenými v Nové lipské chartě a v úzké spolupráci s generálními řediteli pro městské záležitosti, skupinou pro rozvoj měst a všemi ostatními zúčastněnými stranami;
- b) i nadále napomáhala provádění Městské agendy pro EU poskytováním podpory Evropské městské iniciativě, v úzké spolupráci s členskými státy a zajištěním zapojení příslušných generálních ředitelství do tohoto procesu;
- c) zajistila kontinuitu, soudržnost a koordinaci Městské agendy pro EU příslušnou podporou provádění souboru opatření a doporučení, která vyplynou ze současných a budoucích tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU;
- d) pokračovala v úsilí o další posílení koordinace a zefektivnění politik ovlivňujících městské oblasti s cílem posílit doplňkovost politik a posílit jejich městský rozměr, zejména v oblastech zlepšování právní úpravy, lepšího financování a lepších znalostí;
- e) sladila svá opatření na posílení městského rozměru politik EU s Městskou agendou pro EU, a činila tak zejména v rámci svých politických priorit, pracovního programu, legislativní práce a plánovaných konzultací;
- f) v příslušných případech vzala v úvahu výsledky a doporučení tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU, po obdržení pokynů od generálních ředitelů pro městské záležitosti, aby tyto výsledky a doporučení bylo možné prodiskutovat v příslušných odborných skupinách při projednávání nových i stávajících právních předpisů EU;
- g) ve vhodných případech nadále hledala možnosti výraznějšího posuzování městské a územní dimenze jakožto součásti posuzování dopadů;

- h) nadále posilovala hodnocení městské a územní dimenze v příslušných studiích dopadu;
- i) pravidelně podávala zprávy o provádění a výsledcích Městské agendy pro EU v rámci Evropské městské iniciativy;
- j) zajistila, že bude Městská agenda pro EU i nadále přispívat k provádění Nové městské agendy a plnění cílů udržitelného rozvoje, zejména jejich městské dimenze.

VYZÝVÁME členské státy, aby:

- a) podnikly vhodné kroky pro příslušné orgány na všech úrovních správy a zapojily je do dalšího rozvoje a provádění Městské agendy pro EU v souladu se strategickými zásadami stanovenými v Nové lipské chartě a v souladu s příslušnými pravomocemi a zásadami subsidiarity a proporcionality;
- b) v příslušných případech podpořily provádění opatření a doporučení, jež dosud vyplynula z Městské agendy pro EU, nebo vyplynou z budoucích tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU;
- c) zohlednily v příslušných případech výsledky a doporučení tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU, po obdržení pokynů od generálních ředitelů pro městské záležitosti, aby tyto výsledky a doporučení bylo možné prodiskutovat v příslušných pracovních skupinách Rady při projednávání nových a stávajících právních předpisů EU;
- d) přispívaly k posilování vazeb mezi vnitrostátním rámcem městské politiky a Městskou agendou pro EU prostřednictvím svých národních kontaktních míst za účelem podpory příslušných činností v oblasti využívání, komunikace a šíření znalostí;
- e) zajistily, že bude Městská agenda pro EU i nadále přispívat k provádění Nové agendy pro města a plnění cílů udržitelného rozvoje, zejména jejich městské dimenze;
- f) pro Městskou agendu pro EU mobilizovaly podporu na vysoké úrovni s cílem podpořit pokrok v městských záležitostech v EU, sdělovat metody a výsledky Městské agendy pro EU širšímu publiku a inspirovat vznik strategické a politické mezisektorové agendy pro města a regiony.

VYBÍZÍME místní a regionální orgány, aby:

- a) se aktivně zapojily do rozvoje a provádění Městské agendy pro EU v souladu se strategickými zásadami stanovenými v Nové lipské chartě a v souladu se svými pravomocemi a zásadami subsidiarity;
- b) při poskytování odborných podnětů pro průběžné hodnocení dopadů legislativního a finančního rámce EU na místní úroveň využívaly své znalosti, které jsou pro Městskou agendu pro EU zásadní, ale i znalosti evropských sítí zastupujících městské zájmy, jako je Rada evropských měst a regionů a organizace EURO CITIES;
- c) nadále posilovaly spolupráci mezi městy na evropské úrovni, například prostřednictvím programu URBACT, podporovaly sdílení znalostí, budování kapacit a implementaci, a to i ve vztahu k činnosti Městské agendy pro EU;
- d) při prosazování cílů Městské agendy pro EU spolupracovaly s dalšími místními a regionálními orgány všech velikostí, soukromým sektorem, místními komunitami, znalostními institucemi a občanskou společností.

VYZÝVÁME Evropský parlament, aby:

- a) v příslušných případech vzal v úvahu výsledky a doporučení tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU, po obdržení pokynů od generálních ředitelů pro městské záležitosti, aby tyto výsledky a doporučení bylo možné prodiskutovat v příslušných výborech při projednávání nových i stávajících právních předpisů EU;
- b) vytvořil trvalé spojení mezi meziskupinou pro města (Urban Intergroup) a procesem Městské agendy pro EU.

VYZÝVÁME Evropský výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor, aby:

- a) v rámci svých pravomocí poskytovaly vstupní informace a podporu dalšímu rozvoji a provádění Městské agendy pro EU v souladu se strategickými zásadami stanovenými v Nové lipské chartě;
- b) přispívaly k plnění cílů Zlepšování právní úpravy, Lepšího financování a Lepších znalostí prostřednictvím podpory tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU poskytováním právních a procedurálních odborných znalostí, a prostřednictvím šíření informací s cílem zapojit do procesu širší škálu zúčastněných stran.

VYZÝVÁME Evropskou investiční banku, aby:

- a) přispívala svými znalostmi v oblasti financí k činnosti tematických partnerství nebo jiných víceúrovňových a mnohostranných prováděcích mechanismů stanovených v Městské agendě pro EU, zejména v pilířích lepšího financování a lepší znalosti;
- b) v příslušných případech zahrnula strategické zásady Nové lipské charty a cíle Městské agendy pro EU do svého přístupu k úvěrům, kombinování grantových a úvěrových prostředků a poradenským službám v kontextu měst, a vzala při tom v úvahu potřebu podporovat udržitelné městské a regionální rozvojové strategie;
- c) vyvinula finanční nástroje a způsoby financování na podporu strategických zásad Nové lipské charty ve spolupráci s dalšími mezinárodními finančními institucemi a podpůrnými bankami;
- d) spolupracovala s aktéry zapojenými do městské problematiky na navrhování a implementaci oběhových a inovativních obchodních modelů potřebných k dosažení klimatické neutrality, sociální udržitelnosti a produktivity měst.

www.bmi.bund.de

Autor fotografií:
Dominique Breier